

κ. Δ/ντά

Η πρόσφατη απόφαση του Δικαστηρίου Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (Δ.Ε.Κ) που δημοσιεύθηκε στις 11/9/2012 και απαντά στα προδικαστικά ερωτήματα που υπέβαλλε το Συμβούλιο της Επικρατείας (ΣΤΕ), σχετικά με την δυνατότητα μεταφοράς νερού από τον ποταμό Αχελώο προς την Θεσσαλική λεκάνη, αποτέλεσε για την Ελληνική κοινή γνώμη, ένα ακόμη ενδιάμεσο επεισόδιο στο «σήριαλ» Αχελώος, που παίζεται τα 20 τελευταία χρόνια.

Με αφορμή λοιπόν την απόφαση αυτή, διατυπώνουμε ορισμένες νηφάλιες σκέψεις, με την ελπίδα να συμβάλλουμε στην άρση των συγχύσεων και της παραπληροφόρησης, που όπως συνήθως συμβαίνει, ακολουθεί την όποια εξέλιξη του θέματος αυτού.

1. Η εν λόγω απόφαση του Δικαστηρίου Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, δεν προσφέρεται για τυμπανοκρουσίες, ούτε και επιτρέπει και εφησυχασμούς. Πρόκειται για μία απόφαση που συνοπτικά καθορίζει ότι επιτρέπεται η μεταφορά νερού από τον Αχελώο στην Θεσσαλική λεκάνη, με την ολοκλήρωση των δύο έργων που απαιτούνται γι' αυτό (του ταμιευτήρα-φράγματος Συκιάς επί του Αχελώου & της σήραγγας μεταφοράς νερού μήκους 17,5 χιλιομέτρων, που συνδέει τον ταμιευτήρα Συκιάς με το Πευκόφυτο Καρδίτσας πάνω από το Μουζάκι, σημείο στο οποίο θα εκβάλλουν τα προς μεταφορά νερά). Στην απόφαση ορίζεται η (αυτονόητη) υποχρέωση, ότι για την ολοκλήρωση των έργων πρέπει να τηρηθούν οι νόμοι και οι κανόνες που ισχύουν στη χώρα μας και την Ευρωπαϊκή Ένωση, προκειμένου να αντιμετωπισθούν οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις από τα έργα αυτά.

Το όλο ζήτημα, για το εάν τεχνικά θα μεταφερθούν κάποιες ποσότητες νερού από τον Αχελώο μέσω της σήραγγας, είναι καθαρά πολιτικό και θα κριθεί αποκλειστικά στο πεδίο της πολιτικής και όχι των δικαστηρίων, τα οποία συχνά

χρησιμοποιούνται ως άλλοθι και εμπόδιο για καθυστερήσεις, αποτελώντας μία μόνο από τις πολλές παραμέτρους του θέματος.

2. Σχετικά με το τι ακολουθεί μετά από την πρόσφατη αυτή εξέλιξη : Το ΣΤΕ θα εκδώσει την απόφασή του επί της αίτησης ακύρωσης διαφόρων οργανώσεων που είχαν υποβάλλει από το 2007 (!), επικαλούμενες ένα πλήθος νομικών και περιβαλλοντικών αιτιάσεων. Η αίτηση εκδικάσθηκε το Ιούνιο του 2007 στο ΣΤΕ , το οποίο στις 9/10/2009 διατύπωσε 14 προδικαστικά ερωτήματα προς το Δ.Ε.Κ, προκειμένου να εκδώσει την απόφασή του. Τυχόν απορριπτική για τους προσφεύγοντες απόφαση του ΣΤΕ, θα ανοίξει τον δρόμο για την ολοκλήρωση των δύο προαναφερθέντων έργων. Εκτιμούμε όμως ότι εάν δεν υπάρξει πολιτική βούληση, δεν πρόκειται να σταματήσει το «γαϊτανάκι» των προσφυγών και τα ημιτελή αυτά έργα θα στοιχειώνουν εγκαταλελειμμένα μέσα στον ορεινό όγκο της Πίνδου.

3. Παραθέτουμε συνοπτικά στοιχεία για τα εν εξελίξει έργα μεταφοράς νερού :

α) Ταμιευτήρας-φράγμα Συκιάς :

Προϋπολογισμός έργου : 240 εκατ. €

Απορροφήθηκαν : 140 εκατ. €

Ποσοστό φυσικού αντικειμένου : 50 % (Απαιτούμενος χρόνος ολοκλήρωσης : 2 χρόνια)

Οι εργασίες έχουν διακοπεί από το 2010 με απόφαση του ΣΤΕ, για αναστολή εργασιών λόγω της προαναφερθείσας προσφυγής.

β) Σήραγγα Πευκοφύτου (μεταφοράς νερού) :

Προϋπολογισμός έργου : 230 εκατ. €

Απορροφήθηκαν : 170 εκατ. €

Ποσοστό φυσικού αντικειμένου : 80 % (Απαιτούμενος χρόνος ολοκλήρωσης : 30 μήνες)

Ομοίως οι εργασίες έχουν διακοπεί από το 2010 με απόφαση του ΣΤΕ, πλην ορισμένων αναγκαίων εργασιών που αφορούν την προστασία της σήραγγας από τον κίνδυνο κατάρρευσης.

Ότι άλλο λέγεται για τα έργα, το μέγεθός & το κόστος τους είναι πληροφορίες ανεύθυνες και αποσκοπούν στην δημιουργία εντυπώσεων. Πρέπει τέλος να επισημανθεί ότι το υδροηλεκτρικό έργο (ΥΗΕ) της Συκιάς (φράγμα-ταμιευτήρας &

σταθμός παραγωγής ενέργειας) είναι ένα έργο προγραμματισμένο για ηλεκτροπαραγωγή από την ΔΕΗ, από την 10ετία του 60 (!), θα ολοκληρωθεί ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ από τις πολιτικές αποφάσεις για την μεταφορά νερού στη Θεσσαλία, που άλλωστε αποτέλεσε τον βασικό λόγο για τον οποίο και αυτό το έργο μπήκε στο στόχαστρο της γνωστής «κοινοπραξίας» των προσφευγόντων.

4. Το Υδροηλεκτρικό έργο Μεσοχώρας αφορά το φράγμα στο ομώνυμο χωριό των Τρικάλων, ενώ οκτώ χιλιόμετρα νοτιότερα έχει κατασκευασθεί πλήρως ένας ολοκληρωμένος από το 2002 σταθμός παραγωγής ενέργειας (ισχύος 160 MW). Οι περιβαλλοντικές μελέτες παλαιότερα είχαν συσχετισθεί με τα άλλα δύο προαναφερθέντα έργα (Συκιά & σήραγγα) και έτσι το έργο της Μεσοχώρας συμπεριλήφθηκε και αυτό στις προσφυγές του ΣτΕ, παρότι ουδεμία σχέση λειτουργική ή άλλη έχει με το σχέδιο μεταφοράς νερού προς την Θεσσαλία, η οποία θα πραγματοποιηθεί αποκλειστικά και μόνο με τα έργα της Συκιάς και της σήραγγας Πευκοφύτου. Έχει φθάσει πλέον ο χρόνος και είναι επιτακτική η ανάγκη να αντιληφθούν όλοι, Πολιτεία, Κυβέρνηση, ΣτΕ, αλλά και κάθε υπεύθυνος πολίτης - ανεξάρτητα από την άποψή του για το σχέδιο μεταφοράς νερού από τον Αχελώο - ότι το έργο αυτό πρέπει να λειτουργήσει άμεσα και χωρίς άλλα εμπόδια, ώστε να επιτραπεί τελικά να συνεισφέρει στην εθνική οικονομία πάνω από 30 εκατομμύρια € ετησίως.
5. Σε ότι αφορά στους **υποστηρικτές** της ιδέας της μεταφοράς νερών από τον Αχελώο, κρίνουμε πως δεν αρκούν πλέον οι δηλώσεις και οι ευχές υποστήριξης για το θέμα. **Έμπρακτη συνεισφορά** θα αποτελούσε η μαχητική απαίτηση για ολοκλήρωση και θεσμοθέτηση του σχεδιασμού των έργων κατάντη (μετά) το Πευκόφυτο, ο σχεδιασμός των βασικών έργων διανομής των νερών στον Θεσσαλικό κάμπο και κυρίως η μελέτη και θεσμοθέτηση ενός ενιαίου κρατικού **φορέα διαχείρισης των νερών** του υδατικού μας διαμερίσματος, που θα εγγυάται ουσιαστικά την σωστή αξιοποίηση των νερών που θα μεταφερθούν και θα επιτρέψει να ξεπερασθεί η πολυδιάσπαση αρμοδιοτήτων και το διοικητικό «αλαλούμ» που επικρατεί σήμερα στον τομέα αυτόν.

Αντίθετα, σε ότι αφορά στους **πολέμιους** της ιδέας, πέραν από συναισθηματικές, αόριστες και συχνά εμπαιθείς τοποθετήσεις για το όλο θέμα, ας παρουσιάσουν δημόσια και ολοκληρωμένα τις «ριζοσπαστικές εναλλακτικές» τους απόψεις.

ΤΠιο συγκεκριμένα θα ήταν σκόπιμο να γνωρίζει ο Θεσσαλικός λαός :

α) Τα στοιχεία για τους περίφημους «μικρούς» ταμιευτήρες (Θέση, εκτιμώμενοι όγκοι νερών, κόστος, κ.ο.κ.) που επί χρόνια ακούμε χωρίς τεκμηρίωση.

β) Με την ευκαιρία της διαβούλευσης επί των σχεδίων διαχείρισης, ας διατυπώσουν επιτέλους την πρότασή τους για το «υδατικό ισοζύγιο» της Θεσσαλικής λεκάνης, όπως το αντιλαμβάνονται, δηλαδή πόσα νερά τελικά είναι κατά την άποψή τους απαραίτητα, από πού θα εξασφαλιστούν και ειδικότερα για τους αγρότες, πόσα ακριβώς νερά προορίζονται, σύμφωνα με την άποψή τους, για την άρδευση του Θεσσαλικού κάμπου.

γ) Εάν τελικά εγκαταλειφθεί, όπως επιθυμούν, η ιδέα μεταφοράς των νερών, ας εξηγήσουν τι προτείνουν για την τύχη των ήδη κατασκευασμένων έργων (φράγμα Συκιάς, σήραγγα μεταφοράς). Άραγε προτείνουν την ακύρωση του υδροηλεκτρικού έργου της Συκιάς, παρότι αυτό είναι αυτοτελώς βιώσιμο ενεργειακό έργο ; Αυτή είναι γενικά η άποψή τους και για άλλα παρόμοια ενεργειακά έργα ; Ειδικά για τη Συκιά προτείνουν την καθαίρεση του τμήματος του έργου που έχει κατασκευασθεί ; Μπορεί κανείς να μας ενημερώσει για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις μιας τέτοιας καθαίρεσης ; Ανάλογα ερωτήματα τίθενται και για την καθαίρεση της σήραγγας μεταφοράς νερού, των 17,5 km.

δ) Και ένα τελευταίο : Ποια είναι γενικά η πρακτική σχετικά με την υλοποίηση έργων και δράσεων όταν αυτά εγκρίνονται και υλοποιούνται με δημοκρατικές διαδικασίες ; Σημειώνεται ότι τα δύο έργα μεταφοράς νερών από τον Αχελώο (Συκιά και σήραγγα) έχουν επανειλημμένα - από τη δεκαετία του 1990 - εγκριθεί από την Βουλή των Ελλήνων, ουδέποτε έχουν απορριφθεί (ούτε καν από περιστασιακή πλειοψηφία) και έχουν τύχει αντικείμενο ευρύτατου διαλόγου από το σύνολο των Θεσσαλικών Νομαρχιακών, Δημοτικών Συμβουλίων, οργανώσεων αγροτών, επιστημονικών φορέων κ.λ.π.

Τελικά, στις περιπτώσεις έργων τα οποία με απόλυτα δημοκρατικές διαδικασίες εγκρίθηκαν, εντάχθηκαν και υλοποιήθηκαν, η πολιτική τους νομιμοποίηση κρίνεται από ορισμένους «α λα καρτ» ανάλογα με τις δικές τους αντιλήψεις :

6. Εν κατακλείδι γίνεται ολοένα πιο καθαρό και σαφές πως δεν αρκούν πλέον οι κατηγορηματικές δηλώσεις για ναι - όχι σε παρόμοιας σημασίας και συνθετότητας ζητήματα. Δεν αρκούν οι δηλώσεις περί «δικαίωσης» κ.τ.λ. Ας γίνει από όλους αντιληπτό ότι ο δημόσιος διάλογος απαιτεί γνώση, τεκμηρίωση και καθαρές προθέσεις. Και για τον αγροτικό κόσμο, στον οποίο όλοι ορκίζονται και ανησυχούν ότι «εμπαίζεται», ας του πούνε επιτέλους οι μεν «αρνητές» για πόσο νερό, για πόσες γεωργικές εκτάσεις και ποια αναπτυξιακή προοπτική του προσφέρουν οι ιδέες τους, οι δε «υποστηρικτές» πως ακριβώς θα ενεργήσουν για όλα όσα απομένουν για την υλοποίηση του οράματός τους.

Κάποια στιγμή στη χώρα μας πρέπει να συνεννοηθούμε για το ποιες είναι, τέλος πάντων, οι αποδεκτές διαδικασίες στο δημοκρατικό διάλογο και στο δημοκρατικό τρόπο λήψης αποφάσεων.

Δεν μπορεί μετά από διαβούλευση να σχεδιάζεις και να αποφασίζεις έργα και δράσεις την δεκαετία του 90, να υλοποιείς τις αποφάσεις σου κατά την επόμενη δεκαετία του 2000, ενώ κατά την τρέχουσα δεκαετία να επαναφέρεις από την πίσω πόρτα, με διοικητικές ή δικαστικές πρωτοβουλίες, την ανατροπή του σχεδιασμού και των έργων που είχες αποδεχθεί !

Ας σταματήσει επιτέλους η «αλα κάρτ» τακτική, δηλαδή όταν τα αποτελέσματα μιας διαβούλευσης συμπίπτουν με την γνώμη των κυβερνήτων, αυτή είναι σεβαστή, όταν όμως αυτή δεν συμβαδίζει με την άποψή τους, ακυρώνουν σχεδιασμό και έργα, με την επίκληση διαφόρων προσχημάτων.

Με εκτίμηση

Γκούμας Κων/νος, Γεωπόνος

Θανόπουλος Ιωάννης Δρ. Μηχανικός

Μεζάρης Κων/νος, Πολ. Μηχανικός

Μπαρμπούτης Τάσος, Πολ. Μηχανικός

Μπέλεσης Αλέκος, Γεωλόγος